

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 01.12.2021
Published /Yayınlanma 31.12.2021
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Arayıcı, O. (2021). Mekânı varlık felsefesi üzerinden yeniden tanımlamak. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(78), 3440-3444.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2917>

Doç. Osman ARAYICI

<https://orcid.org/0000-0002-1006-4740>

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul / TÜRKİYE

Issue/Sayı: 78

Volume/Cilt: 8

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

MEKÂNİ VARLIK FELSEFESİ ÜZERİNDEN YENİDEN TANIMLAMAK REDEFINING THE SPACE THROUGH EXISTENTIAL PHILOSOPHY

ÖZET

Mekan ne sadece sınırlandırılmış uzaydır ne de sadece tecrübedir. Kendi başına var olamaz, mekandaki nesnelere kendi başlarına var olabilirler, mekânı oluşturan etkenlerin bir kısmı kendi başına var olabilir; ancak mekân bir kullanıcı olmadan kendi başına var olamaz. Bu noktada bir mekân tanımı, bugün için geçerli; fiziksel-sanal, nesnel-özdeksel gibi zıtlıklar değilse bile yerinden oynamışlığın ışığında acil bir gerekliliktir. Mekân; özelden genele, kişiselden toplumsala uzanan yayılım özelliği nedeniyle, kendini kuşatan anlam çerçevesi ve kucakladığı anlam katmanları herkes tarafından anlaşılabilir, ancak herkes için farklı anlamlar taşımaya muhtemel bir kurgusal bütünlüktür. Bu nedenle mekânın varlığını ispatlamaya yönelik hiçbir ipucu dolaysız olamaz, çünkü mekânın anlam katmanlarını ve mekânı oluşturan unsurların varlıklarını belirleyen tüm varlık felsefesi; kişiye özel olan bilgiyi genele yaymaya çalışmakta ve mekânı anlamlandıran kurguyu çoğunlukla imgeler üzerinden açıklamaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mekân, Varlık felsefesi.

ABSTRACT

Space is neither just a limited space nor just an experience. It cannot exist on its own, the objects in the space can exist on their own, some of the factors that make up the space can exist on their own; however, space cannot exist on its own without a user. At this point, not in the light of contrasts such as physical-virtual, objective-material but in light of dislocation a definition of space which would be valid for today is an urgent necessity, Space; is a fictional unity that can be understood by everyone due to its spreading feature from the private to the general, from the personal to the social but also that is likely to have different meanings for everyone. For this reason, no clue to prove the existence of space can be direct, because the whole philosophy of existence that determines the layers of meaning of the space and the existence of the elements that make up the space; it tries to spread the information that is private to the general public and tries to explain the fiction that makes sense of the space mostly through images.

Keywords: Space, Existential Philosophy.

1. GİRİŞ

Düşünce tarihinin ilk ve belki de en önemli konusu olan ve felsefenin diğer problem alanlarının kaynağı olarak kabul edilebilecek varlık konusu; bu çalışma kapsamında yalnız gerçekliği ile değil, bunun ötesinde ontolojik olarak mekanı temellendiren unsurlar üzerinden incelenmektedir. Duyularla algılanabilir varlığın dışında kalan ve mekanı temellendiren unsurlar, zaman içerisinde farklı filozoflara göre farklı biçimlerde ele alınmıştır. Örneğin Platon'a göre idea, Hegel'e göre geist, Husserl'e göre saf ben, Aristoteles'e göre madde ve formdur. Ancak bu çalışma kapsamında, metafiziğin konusu olan; empirik ve bireysel varlığın üzerinde bulunduğu kabul edilen, duyularla kavranamayan, zaman ve mekan dışı olan, hiçbir zaman değişmeyen ve daima kendi kendisi ile aynı kalan özler ya da başka bir ifade ile; (ismi farklı olsa da kendisi aynı olan ve kimilerince var olduğu kabul edilen) ideal varlıklar ele alınmayacaktır.

2. MEKANIN TANIMI İÇİN ONTOLOJİK ÖNERMELER

Mekan ne sadece sınırlandırılmış uzaydır ne de sadece tecrübedir. Kendi başına var olamaz, mekandaki nesnelere kendi başlarına var olabilirler, mekanı oluşturan etkenlerin bir kısmı kendi başına var olabilir; ancak mekan bir kullanıcısı olmadan kendi başına var olamaz. Bu noktada bir mekan tanımı yapmak gerekirse; mekan herhangi türden ilişkinin başlayıp bittiği noktalar arasındaki kurgudur (Arayıcı, 2015). Mekan sadece belirli zaman dilimlerinde, belirli amaçlar için meydana gelebilir, çünkü mekan anlatım ve algı yoluyla gerçekleşir. Bu çalışmanın ana temasını oluşturan iddiaya göre mekânın varlığından; yalnızca aracı ortam ve kurgu gibi sadece fiziki olmayan belirleyenler de dikkate alındığında söz edilebilmektedir. Aracı ortam terimi burada bilindik anlamıyla değil, anlamın nakledildiği medyum olarak anlaşılmalı; kurgu terimi de anlam ve biçimin, en az kendi yapılarına oldukları kadar bağlı oldukları, düzen ve koşullandırmalar olarak anlaşılmalıdır. "Kant, anlayışımızın basit bir biçimde çevremizdeki nesnel dünyanın bir yansıması olmadığını, anlayışımızın da dünyayı kurduğunu ileri sürmüştü. Nesnelere bizimle basit bir biçimde konuşmazlar; kendilerini bizim onları bilme yollarımıza uydururlar da." (May, 1987).

Mekan; çoğunlukla özelden genele, kişiselden toplumsala uzanan bir yayılım özelliğine sahip olması nedeniyle, kendini kuşatan anlam çerçevesi ve kucakladığı anlam katmanlarını herhangi bir insanın yaşayabileceği (zihinsel olarak) ve anlayabileceği bir kurgusal bütünlüktür. Bu nedenle mekânın varlığını ispatlamaya yönelik hiçbir ipucu dolaysız olamaz, çünkü mekânın anlam katmanlarını ve mekanı oluşturan unsurların varlıklarını belirleyen tüm varlık felsefesi; kişiye özel olan bilgiyi genele yaymaya çalışmakta ve mekanı anlamlandıran kurguyu çoğunlukla imgeler üzerinden açıklamaya çalışmaktadır. Bir kurgunun düzeni ve kullanıcılarına sunduğu koşullandırmalar, kullanıcının farkında olmadan mekânın özdeksel biçiminin inşası yolu ile gerçekleştirilebilecek metafizik bir yaklaşım ile ve bu yaklaşımı en güncel estetik niteliklerin arayışı ile maskelenir. Bu maskeleye eyleminin altında mekânın unsurları ve anlamı ile bütünleyici bir tanımla kucaklamaktan kaçınmak ve salt fiziksel biçimleri tasarımcı ve uygulamacıların ayrıcalıklı becerileri düzeyine çekme gayesi bulunmaktadır. 'Bağlantılı düşünüş basit nedensellikten kaçınır ve çeşitli güçlerin farklı öğeleri tanımlayacak ve biçimlendirecek şekilde içselleştirmesinin yollarını arar. Böylelikle bir yapı, özdeksel, simgesel, kültürel, toplumsal ve ekonomik tüm güçlerin bir içselleştirilmesi olarak anlamlandırılabilir (Harvey, 1998).

2.1. Modernizmin Mekan Tanımı Üzerindeki Etkisi

Avrupa'nın modernleşme döneminde üretim ve tasarımı (henüz tasarım kelimesi yokken bile) saf akla dayandıran kuramcılar, toplumların tüm tarihsel ve kültürel kazanımlarını bir kenara bırakan bir mekân ve tasarım kavramı geliştirmişlerdir. Bu düşünceyi ortaya atan ve devamında bu düşünceye sadık kalan düşünürler; insanın gelenekten, görenekten, dinden ve alışkanlıklardan, dolayısıyla özdeksel, simgesel, kültürel değerlerden bağımsız işleyen bir akla sahip olduğunu kabul etmişlerdir. Buradan hareketle, tasarımcının tüm bunlardan bağımsız biçimde mekânı her defasında duruma uygun fakat toplumsal alışkanlıklardan kopuk yaratabileceği sonucuna varmışlardır. Önce Avrupa'da sonrasında düşünce devrimini tamamlamış coğrafyalarda ve en nihayetinde dünyanın değişik yerlerine yayılan tüm devrimci mekân tasarımlarının kaynağı bu felsefi yaklaşıma dayanır. Modernleşme döneminde üretim ve tasarım anlayışının değişmesi, diğer birçok teknolojik yeniliğin yanı sıra, özellikle fotoğrafın bulunması ve baskı ile çoğaltma tekniklerinin gelişmesiyle doğrudan bağlantılıdır. Var olanı ve alışlageleni yineleyen sanat ve tasarım, bu işi çok daha gerçekçi gerçekleştirebilen bir teknolojik aracın gölgesinde kalarak, kendi toplumsal ve ekonomik konumunu yeniden üretebilmek ve önemini başka bir işlev üzerinden kabul ettirebilmek için farklı arayışlara yönelmiştir. Nesnelere ve mekânların bilindik biçim ve kullanım

modelleri üzerinden yeniden üretilmesi yerine, onların klasikleşmiş olan başta üretim biçimlerine sonrasında ise tematik varlıklarına saldırmış; daha soyut şeylere yönelmiştir. Mekanın denotatif ve konotatif anlamlarını, kullanım değerinden (pratik işlev) çok gösterge değerine (sembolik ve estetik işlev) yükleyerek, mekana dair bilgiyi; yeri değiştirilebilir/ dönüştürülebilir ve hatta ikame edilebilir bir biçim olarak ele almışlardır. Diğer taraftan bilgiyi tecrübeye dayandıran, toplumun kolektif bilgisini esas alan tasarım anlayışı ise mekan tasarımını gelenekselcilik adıyla kutsanan bir tutucu değerler manzumesine hapsedmiştir.

Modernleşme öncesi mekan, genellikle birden fazla tasarımcının ortaklaşa çabaları sonucunda ortaya konmaktayken, modern dönem mekan tasarımcılarının çok önemli bir özelliği tasarım pratiklerinin bireyselliğidir. Bu yüzden de ortaklaşa üretilen mekanlar; ortaklaşa üretilen insanları, nasıl mekanlarda yaşamak istendiğine dair sorular da kim olmak istendiğine dair soruları temsil etmekteydi. Bugün ise tasarım pratiğinin bireyselliği aynı soruların cevaplarını değiştirmemiş ancak tek tip bir çoğulculuğu farkında olarak ya da olmadan desteklemiştir. Mekan tasarımcılarının mekanı meydana getiren varlıklar üzerinden kurguladıkları imgesel dünya ve özdeksel eyleme aktarılan söylem biçimi olarak mekan; tasarımcısının kendi öznel gündemi için çok önemli bir varlık alanıdır.

“Bu mekan analogik olarak, felsefi geleneğin (Kartezyen) mekanına benzer. Ne yazık ki bu aynı zamanda beyaz kâğıdın, çizim tahtasının, planların, kesimlerin, yükseltelerin, maketlerin, yansıtımların da mekanıdır. Bunun yerine sözel, semantik ya da semiyolojik bir mekan koymak güçsüzlüğü arttırır. Mekanın entelektüel bir temsilin yansımından, okunur-görünür olandan ibaret olmadığı; öncelikle işitildiği (dinlendiği) ve (el kol hareketleri ve fiziksel yer değiştirmeler aracılığıyla) etkide bulunduğu unutulur.” (Lefebvre, 2014).

Varlığın özdeksel anlamda kurgulanmasında mekan asal bir rol oynar, çünkü mekan hemen her zaman kavramsal analizin mümkün kılacağı anlam derinliğini; semantik imkanları aşan bir baskınlıkla, kullanıcıyı belirli bir davranış biçimine veya davranışsal bir yönelime sevk eden, duysal, özdeksel ve görgül bir olgudur. Görgüllük özelliğiyle beraber mekan, bir araya gelişin oluşturduğu paylaşımların anlamlılığını sağlayan temsil edici gücüyle, nesnelere ve dünyayı var etmektedir. Böylelikle, mekanın toplum için, hem özdeksel anlamlarına dair hem de içerisinde gerçekleştirilenlere dair bir temsil niteliğine sahip olduğu söylenebilir. “Mekanın zihinsel temsillerinin duysal ve motor alanlar tarafından yönlendirilmekle kalmadığını, bu alanların soyut alanda düşünceyi şekillendirebildiğini de gösteriyor.” (Groh, 2015).

Mekan odaklı ontoloji olarak adlandırılabilir felsefi bir yaklaşımın; içerisinde bağlantı kurgusunun ve mekanla kurulması muhtemel her bir doğrudan ilişkinin dolaylı başka bir ilişkinin kurgusu üzerinden gerçekleştirilebileceği dogmatizm olarak adlandırılmaya elverişli biçimde tartışmaya kapalı ve kesindir. Zira herhangi iki etkenin ancak başka bir etken üzerinden bağlantı kurabildiği ve bir anlamda bir kurgunun ancak başka (gerçekleşmiş veya gerçekleşmesi muhtemel) bir ilişkiyle anlamlandırılabilirliği şüphe götürmezdir. Bu durum terminolojik açıdan “vekaleten nedensellik” olarak adlandırılabilir. Bu noktada Marshall McLuhan’ın (1967) “Aracı ortam bizzat iletidir” aksiyomu; herhangi bir iletişim aracındaki açık içeriğin, aracın alt alanda yer alan gizli öğelerinin yönlendirmesine koşullu olduğu savını desteklemektedir. Örneğin bir oturma elemanının sunduğu imkanlar, araç olarak oturma elemanının yapısal, estetik ve sembolik özelliklerinden çok daha az önemlidir. Bu ilk durum vekaleten nedensellik olarak adlandırıldığında, ikinci durum “ortam olarak nedensellik” olarak adlandırılmalıdır.

Varoluşçu felsefenin mekana yansımaları bireysel kıyaslamalarla ortaya çıkar. Bu kıyaslama, bireyin ontolojik anlamdaki varlık sorgulamasının hem mental hem de fiziksel boyutunu kapsar. Zira varlığını sorgulayan insan, benliğinin farkında olup güncel zamanını ve geleceğini sorgulamak, planlama çabasına girmek zorunda olan insandır. Bir yerin içerisinde olmak ya da daha tanımlı bir ifadeyle; bir mekanda olmak ve dışarıda olmak diyalektiğine dayalı olarak “ben” ve “onlar” ayrımı mekanın algısal konumuna işaret etmekle beraber mekan üzerinden öteki karşısında kendini “onlar”dan farklı görmeyen bir dışavurumu ama aynı zamanda var olmanın da bir belgesidir. Benzer şekilde mekan üzerinden kimlik kurgusu da, nesne-obje temelli göstergelere bağlandığında kullanıcının sosyal çevresinin tamamının (ki bu imkansızdır) nesnel veya bütüncül bir kıyaslama girişiminden ziyade mevcut toplumsal sebeplerle yapılmış tercihlere dayanır. Bu sebeple, paradoksal olarak sosyal kıyaslama temelli kimlik nesnel olarak sosyal yapının önceden belirlediği bir şey değildir ve olamaz da, aksine bu gözlem temelli kimlik şimdideki ayrımın bir sonucudur ve “ben”in olduğu kadar “onlar”ın da bir sonucudur ve sürekli olarak kullanıcının (kıyaslanın) zihninde etkin değildir.

Yukarıdaki ifadelerin fenomenolojik anlamından hareketle varlık felsefesine göre mekan sadece ayrı nesnelere olarak kişilerin ya da şeylerin bir algısı değil, her şeyden önce, çevreleyen bir ortamın sınırları içerisinde fiziksel bir etkileşimin, bir karşılaşmanın algısıdır. Fiziksel bir etkileşim, bir karşılaşma; bir bağlamla aynı anda sorgulanan bir bütünlüktür ve gözlemcinin özel bir dikkat göstermediği anda bile o etkileşimin algısıdır. Etkileşimin kuvvetinin çokluğu dahilinde mekan, bireylerin ve küçük grupların tecrübe ve hatıra seviyesinin ötesine uzansa da kitle iletişiminin ve bir araya getirdiği kişilerarası kıyaslamaların gerçekleştiği devasa bir çerçeve sunar. Bu çerçevede, kıyaslamalar simge ve/veya gösterge adı altında cisimleştikleri ölçüde bir iletişim anlamına bürünürler. Simge ve/veya göstergeler aracılığıyla, gündelik toplumsal kıyaslamalar dünyasının mekansal kavrama düzeni bilgiye eşdeğer bir aşinalık hali yaratır. Örneğin, yaşanmamış bir nostaljiyi yaratma çabasıyla oluşturulan eskiymişçesine sıvaları dökük ypranmış duvar yüzeyli kafe mekanları.

Varlığın kıyaslamalar üzerinden belirlenmesindeki simge ve göstergelerin rolüne bağlı olarak; mekansal iletişiminin sunduğu bilgi, kullanıcının ve kendi varlığını kıyaslayarak tanımladığı sosyal çevresi ve mekanda kendini bulduğu konumu arasındaki bilgidir. Bu türden bir bilginin ve bu bilgiyi besleyen olguların birbirleriyle olan ilişkilerinin ne tür bir düzene göre konumlandığı varlık felsefesi üzerinden mekanın tanımlanmasındaki en temel nitelikleri oluştururken, mekansal kurgu ve kolektif halde tutulan simgesel oluşumlar, bütüncül ve monolitik yapılar olmaktan çok, daima birbirleriyle ilişkili ve birbirlerine bağımlıdır, çünkü onları yorumlayan gruba göre yorumları çeşitlenir. Nesillerin değişmesine koşut olarak bu mekansal bilgi ve bu bilgiyi besleyen olguların birbirleriyle olan ilişkileri sürekli olarak yeniden kurgulanmaya ve geçici bir sıfırlanmaya maruz kalırlar.

Bağlamdan çıkmış, kimin şekillendirdiği belli olmayan ve mekansal dönüşümün devamlı akışı içinde olan göstergeler, gündelik yaşam dünyasına yönelmeye ve oranın gerçekliğini belirlemeye girişip o dünyanın tecrübesine ve hafızasına özgü bağlam mantığına ağır bastığında varlık felsefesi temelli biri mekan tanımının önemi ortaya çıkar. Taklit edilen tecrübeye atfedilmiş tanımlamalar, bir öncekinden türetilerek böylece mekanın varlık felsefesi bilgisinin kaynağıymış gibi, varlık dünyasının gündelik tecrübesi içinde iş gören mevcut tanımlar ve olası gelecek türetme tanımlar, kullanıcının yukarıda sözü edilen tüm mekansal ilişkilerinin kendi varlığının da tanımını yapmadaki rolünü küçültür. Aynı eşzamanlılık izdüşümünde üst üste binen farklı algılamaların neticesinde oluşan mekansal çözümlenmeler; karmaşık temsil ve mana örgütlenmelerinin çakışmasından itibaren tanımlar dünyasının göstergeleri vasıtasıyla temas edilen bilgi olarak ama en genel biçimiyle bir terminoloji sözlüğü üzerinden aktarılan imge ve söz kümelerinin birleşme biçimi olarak ortaya çıkar. En yüksek sayıda tıklanacak şekilde uyarlanan medya formatı, bütün bu durumlarda, aktarımların niteliğiyle veya doğruluğuyla orantılı bir bağa sahip gibi görünmesine rağmen kavramların kitle bilincini uyandırmasına ve kolektif hafızada yankılanmasına neden olarak tanımın kendisinin belirleyici ve açıklayıcı işlevinin sadece zayıflamasına değil aynı zamanda bozuşmasına da yol açar. Bağlama ve o anlık ihtiyaca odaklanan ve bağlam derinliğine ancak pragmatist bir yer tahsis eden bu türden bir tanım formatı hem kapsayıcı hem evrensel bakış açılarını ve yaklaşım farklarını tekdüzeleştirmekle beraber zamanın etkilerine ve değişimlerine karşı uyumsuzlaştırır.

3. MEKAN TASARIMININ ONTOLOJİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Mekan tasarımı ontoloji üzerinden incelendiğinde, mekanın varlığının çeşitlilik içinde birlik olduğu, yine mekanın katmanlarının ve bu katmanların var oluş tarzlarının bulunduğu fakat bunların hepsinin varlığa ait şeyler ve varlığın bir yüzü olduğu bu yüzden de mekanın sadece kullanıcısı tarafından meydana getirilebilecek sanal bir kavram olduğu ortaya çıkacaktır. Bu kabul; mekanı oluşturan unsurlar ve mekanda bulunan varlıkların birbirini gerekli kılan katmanlardan kurulu bir bütün olduğu iddiasını da beraberinde getirir. Ancak aynı koşul ve kabuller mekanı oluşturan unsurlar için geçerli ve gerekli değildir. Bu önermenin en önemli kaynağını Nicolai Hartmann'ın "Varlık alanları kendi başına vardır, varlığı için kendi dışında bir nedeni gerektirmez" önermesi oluşturmaktadır. Epistemolojiyi ontolojiye indirgemiş olan Nicolai Hartmann, varlığın çeşitlilik içinde birliği olduğunu, yine varlığın tabakalarının (stratum, strata) ve varoluş tarzlarının (modus) bulunduğunu, fakat bunların hepsinin varlığa ait şeyler ve varlığın bir yüzü olduğunu savunmuştur (Bozkurt, 2003).

Her ne kadar varlık felsefesi, varlığı kısımlara, alanlarına göre ayırarak değil, bütünüyle değerlendirmeye çalışsa da mekan tasarımı için durum bunun tam tersidir. Çünkü mekanı oluşturan unsurların varlıkları bir şekilde mekan içerisinde birbirlerine bağımlı olma fakat anlam ve/veya değer katmanlarında bağımsız olma durumlarına bağlıdır. Çünkü her tabaka yalnız kendine özgü olan yeni bir şey getirir; bu yeni olanı Hartmann, novum olarak adlandırır. İşte her tabakada, o tabakaya özgü olarak

ortaya çıkan şey, o tabakayı alt tabakalardan ayırarak bağımsız bir tabaka hâline getirir (Tunalı, 1984). Böylesi bir bakış açısı düşünür Nelson Goodman tarafından şu ifadeyle dile getirilmiştir: ‘önümdeki nesne, bir insan, bir atom yığını, hücreler bütünü, bir kemancı, bir arkadaşı, bir aptal ve daha fazlası. Eğer tüm bunlar bir nesneyi oluşturmuyorsa, başka ne olabilir? Bunların hepsi nesnenin bir yönüye, bunların hiçbirinin nesnenin kendisi olmadığı anlamına gelir (Barrett, 2015).

Modernite öncesinde gerek mekan tasarımcıları gerek mekanın fiziksel unsurlarının tasarım ve imalatını yapanlar; bu unsurların maliyetini karşılayan din adamı veya soyluların kendilerine vermiş oldukları siparişlere göre ve biçtikleri değere göre çalışmaktaydılar. Modern toplumda ise mekan diğer her türlü meta gibi değişim ve kullanım değerlerine göre üretilip, piyasa ilişkilerinde dolaşıma sunulan bir ürün olmuştur. Mekan tasarımında değer; üretilen ürünün oluşumunda tüketilen öğelerin değerinden çok, tasarım ve tasarımı uygulama gücünün toplam değerine eklenen kullanıcının olumlu tepkileriyle sonuçlanacak eylemler dizgesidir. Toplam değer bir kısmını oluşturan üretim araçlarının değeri, bitmiş ürüne kendi öznel üretim değerleriyle birlikte piyasa kabul edilirlilik değerlerini de eklemesiyle aktarılır.

4. SONUÇ

Eleştirel bir kelime haznesi ve/veya terminoloji dağarcığı ve buna bağlı olarak kavram tanımlama girişimine bugün acil olarak ihtiyaç vardır, zira günümüz toplumu tarihin başka hiçbir döneminde olmadığı kadar fikirsel ve kavramsal kıyaslanabilir hale getiren yakınlaştırmacı ortamların etkisindedir. Her ne kadar fikirsel ve kavramsal bir devrimin etkisinde de olsa gerek kavramsal gerek fiziksel mekanın var olma iddiası algılama sayesinde üretilir; var olma ancak bilinç ile kendini var eden anlam pratiği olarak tanımlanır. Bugün birbirini dışlayan var olma ve gerçeklik kavramları yerine ancak bir arada var olabilen nesne ve kurgu kavramları güncel mekanı tanımlamada aracı olabilirler.

Bu tür bir girişime gerek duyulmaması halinde, mevcut jargonlar ve terimlerden oluşan üslupların tamamı, çağdaş tecrübe için artık hiçbir şey ifade etmeyen sözcük sit alanına döner. Mekanın varlık felsefesi kavramlarının göreneksel olarak yapılmış (tekrar edilmiş veya birbirinden türetilmiş demek daha doğru olabilir) tanımlamaları üzerinden tanımlanması ve/veya işaretlenmesi; bugün için geçerli olabilecek fiziksel olan, sanal olan, nesnel olan, özdeksel olan gibi zıtlıklar değilse bile yerinden oynamışlığın ışığında yeniden düşünülmesi durumunda bir önceki tanı ve işaretleri geçersiz kılacaktır. Bu yeniden düşünme cesareti bazı alanları birbirleriyle ilişkilendirme ve bağıntı kurma özgürlüğünü de beraberinde getirmektedir. Örneğin bireyin deneyimini, insan doğasını anlamının temeli olarak gören bir felsefe akımı olarak varoluşçuluk; varlık felsefesinin bir dalı olarak ele alındığında, mekansal deneyimin tekilliği ve biricikliği sayesinde mekanın tanımlanmasında sonsuz kapılar açacaktır. Devamında, farklı deneyim gruplarının ve kullanıcı profillerinin perspektiflerinin her birinin serbest etkileşimi sayesinde tutarlılık kazanması muhtemel olan yeni bir söylem/tanım, çarpıtılmadığı takdirde bakış açılarının çoğulluğunu kapsayan bir düşünceden ayrılmayacak, aynı zamanda şimdiki zamanda kamu nezdinde önemli olana da öncülük etmiş geçmişin somut işaretlerini derinlemesine yeniden bağlam içine sokma yoluyla beslenecektir. Bu varsayımdan hareketle; yadsındığında, unutulduğunda veya bastırıldığında dahi böylesi bir tanım, mevcut koşulları belirsiz bir gelecek içinde yansıtma olanağına sahip dolaysız verili bir dünyanın somut gerçekliğini yorumlamak için temel bir bağıntının da kendisi olacaktır.

KAYNAKÇA

- ARAYICI, O. (2015). *Mekan ve Tasarım Üzerine Tanımlar*. İstanbul: Ege Basım.
- BARRETT, T. (2015). *Neden Bu Sanat*. İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- BOZKURT, N. (2003). *20. Yüzyıl Düşünce Akımları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- GROH, M. J. (2015). *Mekan Yaratmak*. İstanbul: Metis Yayınları.
- HARVEY, D. (1998). *Mimarlar, Arılar ve Olası Kentsel Dünyalar Üstüne*. Ankara: Mimarlar Derneği Yayınları ANY Seçmeler Y.E.M.
- LEFEBVRE, H. (2014). *Mekanın Üretimi*. İstanbul: Sel Yayıncılık,
- MAY, R. (1987). *Yaratma Cesareti*. İstanbul: Metis Yayınları.
- McLUHAN, M. (1967). *Medium Is The Message*. New York: Penguin Books
- TUNALI, İ. (1984). *Sanat Ontolojisi*. İstanbul: Sosyal Yayınlar.